

A szója gyomirtásának tapasztalatai 2017 tavaszán

Dr. Bárány Sándor

Szójamag Kft., Szentlőrinc

A 2015-ben meghirdetett fehérjenövény-támogatásnak köszönhetően fokozódott a szójatermesztés iránti érdeklődés, és a vetésterület közel 40 %-kal nőtt, 70.000 ha fölé emelkedett. 5100 termelő vetett szóját, túlnyomó többségük 10 ha körüli területen. 2016-ra a termelők száma 1700-ra esett vissza, és a terület is

62.000 ha-ra csökkent. Ennek okait elemezve, látható, hogy a csökkenés leginkább a 10 ha alatti termelőket érintette. Ezek a termelők korábban soha nem foglalkoztak szójával, így a termesztéstechnológiában semmiféle tapasztalatot nem szereztek. Sokan nem érték el a minimálisan elvárható 1 tonna/ha átlagot sem.

Amilyen nagy felbuzdulással kezdtek neki a szójatermesztésnek (és támogatás igénylésének), olyan gyorsan fel is hagytak vele.

A szója termesztésének sok buktatója van.

A termőhely megválasztása, a talajművelés, a tápanyag-visszapótlás, a fajta, a vetés sortávolságának

Hatóanyagok	közönséges kakaslábű	fakó muhar	pirók ujjasmuhar	termesztett köles	fenyércirok (magról)	fenyércirok (rizómás)	tarackbúza	szőrös disznóparéj	baracklevélű keserűfű	tatár laboda	fehér libatop	csattanó maszlag	napraforgó árvalkés (fajta)	parlagfű	selyemmályva	egynyári szélfű	bojtorján szerbtövis	vadrepce	varjúmák	mezei acat	aprószulák	kultúrnövény türése
Vetés után – kelés előtt																						
<i>dimetenamid-P</i>	9	8	7	6	6	1	1	6	4	4	4	3	1	5	3	3	1	4	4	1	1	0
<i>dimetenamid-P + pendimetalin</i>	9	9	8	6	7	1	1	7	6	7	7	3	1	5	7	7	2	7	6	1	1	0
<i>flumioxazin</i>	1	1	1	1	1	1	1	9	6		9	7	2	7	7	7	4	7	8	2	2	1
<i>klomazon</i>	5	5	5	3	7	1	1	1	8	6	6	8	6	6	9		6		6	1	2	1
<i>linuron</i>	4	3	3	2	1	1	1	8	8	8	7	2	2	5	5	3	3	8	6	1	1	0
<i>metribuzin</i>	2	2	2	2	1	1	1	8	8	7	7	6	4	6	7	4	7	9	6	1	1	1
<i>metobromuron</i>	2	2	1	1	1	1	1	6	6	6	7	3	2	6	6	1	4	7	6	1	1	0
<i>pendimetalin</i>	8	8	8	6	5	1	1	7	5	7	6	4	1	3	6	7	1	3	4	1	1	0
<i>S-metolaklór</i>	8	7	7	5	8	1	1	6	2	3	4	2	1	3	1	3	1	1	1	1	1	0
Állomány-, lombtalanító és tarlókezelés																						
<i>bentazon</i>	1	1	1	1	1	1	1	9	8	6	8	9	5	4	6	8	5	9	7	4	4	1
<i>bentazon + imazamox</i>	5	5	5	5	5	2	2	9	9	9	9	9	5	8	9	9	9	9	7	6	6	1
<i>cikloksidim</i>	9	8	8	9	9	9	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
<i>diquat-dibromid</i>	lombtalanító, totális hatás																					
<i>glifozát sói</i>	lombtalanító, totális hatás, tarlókezelés																					
<i>imazamox</i>	5	5	5	6	5	4	2	9	8	9	7	8	8	8	7	8	8	9	5	3	3	1
<i>kletodim</i>	9	7		9	9	9	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
<i>propaquizafop</i>	9	9	9	9	9	9	8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
<i>quizalofop-P-etil</i>	9	9	9	8	9	9	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
<i>quizalofop-P-tefuril</i>	9	9	9	9	9	9	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
<i>tifenszulfuron-metil</i>	1	1	1	1	1	1	1	8	7	8	7	7	8	7	8	6	6	8	7	3	3	1

- A számok jelentése:
- 1. hatástalan: 0-29 % hatékonyság
 - 2. rossz: 30-49 % hatékonyság
 - 3. nagyon gyenge: 50-69 % hatékonyság
 - 4. gyenge: 70-81 % hatékonyság
 - 5. kérdéses-közepes: 82-89 % hatékonyság
 - 6. elfogadható: 90-94 % hatékonyság
 - 7. jó: 95-97 % hatékonyság
 - 8. nagyon jó: 98-99 % hatékonyság
 - 9. kitűnő: 100 %

1. táblázat A szója gyomirtó szerek hatékonysága (Forrás: Dr. Kádár Aurél 2017)

Mezei acat Pulsar 1 l/ha kezelés után három nappal

megválasztása, a megfelelő gyomirtó szer kiválasztása, a gyomirtás kivitelezése, egyéb növényvédelmi munkák elvégzése, hogy csak a legfontosabb tavaszi teendőket emeljük ki.

Ha a technológiai elemek sorában bárhol hibát vétünk, a szója ezt mindig termés csökkenéssel „hálálja” meg. Ezek közül az elemek közül a szója gyomirtása az a terület, amiben a gazdák a legtöbbször vétenek hibát.

Az első kérdés a gyomirtásban, hogy alapkezelés vagy állománykezelés?

Javaslatunk: Az **alapgymirtást** mindenképp el kell végezni. Ahhoz, hogy a szójaállomány tiszta, gyommentes maradjon, betakarításig szükség lesz egy vagy két felülkezelésre is. Az alapgyomirtásra 8 hatóanyag engedélyezett (1. táblázat). Ezekkel az egy- és kétszikűek elleni védekezést lehet megoldani. Közülük a termelők körében a legkedveltebb kombinációk:

- ▶ *flumioxazin* + *dimetenamid* (Pledge 50 WP 80-120 g/ha + Spectrum 1,4-1,5 l/ha),
- ▶ *linuron* (Afalon Dispersion 2-2,5 l/ha),
- ▶ *klomazon* (Command 48EC 0,2-0,6 l/ha önmagában),
- ▶ *metribuzin* + *pendimetalin*

vagy *dimetenamid* (Sencor 600 EC 0,55 l/ha + Stomp 330 EC 3-4 l/ha vagy Spectrum 1,4-1,5 l/ha),
▶ *pendimetalin* + *dinetenamid* (Wing 3,5-4 l/ha).

A gyomirtó szerek és kombinációik kiválasztásának fő szempontja a területre jellemző gyomnövények elleni hatékonyság! Ennek meghatározásához célszerű növényvédő szakember segítségét kérni.

A **felülkezelésben** jellemzően három hatóanyagot lehet felhasználni: az *imazamoxot* (Pulsar), a *bentazon*t (Basagran, Benta 480, Troy 480) és a *tifenszulfuron-metilt* (Refine 50SX), illetve

ezek kombinációit. Ezek közül a gyakorlatban mind használható, attól függően, hogy az alapgyomirtás után melyek a szójaállományban kelő gyomok. Nálunk, Baranyában, az ország legnagyobb szójatermő megyéjében, legfőbb és legáltalánosabb problémát a parlagfű okozza, de nagy mennyiségben van jelen a selyemmályva, csattanó maszlag, emellett a libatopfélék, keserűfűfélék, disznóparéjfélék és a szerbtövis fajok is. A felsorolt hatóanyagok/készítmények önmagukban vagy kombinációkban is használhatók. Itt új fejlesztés a Corum nevű gyomirtó szer, ami az *imazamox* és *bentazon* gyári kombinációja.

Külön kérdés az IMI- és Express-toleráns napraforgó árvakelés elleni védekezés szójában. Ezt a leggyakrabban kombinációkkal lehet megoldani, ebből a *bentazon* hatóanyag ne maradjon ki! Jó, de igen drága megoldás a Corum (1,9 l/ha) + Refine 50 SX (10-15 g/ha) vagy IMI-napraforgónál a Refine 50 SX (15 g/ha) + *bentazon* (2,0 l/ha) illetve Express-toleráns napraforgó ellen Pulsar (0,8 l/ha) + *bentazon* (2,0 l/ha). A nagyra nőtt 30-40 cm-es napraforgó elleni hatása nem lesz tökéletes. Itt marad végső megoldásnak a kézi kapálás. Nem lehet hatékonyan irtani a szója állományból a mezei acatot sem!

Amennyiben a terület fenyércirokkal fertőzött, a gyomnövény a táblázatban megadott egyszikűirtó hatóanyagok (*kletodim*, *propaquizafop*, *quizafop-P-tefuril*, *quizalofop-P-etil*) bármelyikével a szója

Bóly-Sátorhely kultivátorozott szója enyhe jégverés után

Most kell a felülkezelést elvégezni!

állomány fejlettségétől függetlenül jól irtható.

Júniusi országos szója gyomirtási helyzetkép

A szójaállományok országosan, június közepén vegyes képet mutatnak, amit nagyban befolyásol, hogy a vetés és a gyomirtás mennyi csapadékot kapott.

Baranya megyében a helyzet jobb, mint az országos átlag. **Tolnában** – Baranyához hasonlóan – az alapgyomirtások jól sikerültek a csapadékeloszlástól és a csapadék mennyiségétől függően. **Fejérben**, **Zalában**, **Somogyban** inkább a szárazság okozott gondot, az alapgyomirtó szerek hatása ezért nem volt

tökéletes. Legtöbb gazdaságban felülkezeléseket kellett végezni. Az állomány így elég vegyes képet mutat. Északnyugat-Magyarországon, **Vas** megyében több volt a csapadék, mint **Győr-Moson-Sopron** megyében. Kevés eső volt a Szigetközben, itt az egyszikűek pl. köles jöttek fel. Az alapgyomirtások a lokális esőnek megfelelően sikerültek, így majdnem mindenhol felülkezelésekre volt szükség. A **Duna völgyében**, Pakstól délre a szójátáblák megkapták a szükséges bemosó csapadékot – sőt, néha többet is, mint ami kívánatos –, ennek ellenére igen erős a gyomnyomás, nagy erővel folynak a felülkezelések. Északkelet-Magyarországon inkább a sok csapadék okozott gon-

dot, a vetéseket több helyen csak szakaszosan tudták elvégezni pl. a Taktaközben. Itt is folynak a felülkezelések. **Békés** megyében – Mezőhegyes, Dombegyháza környékén, ahol a szójatermesztés centruma van – kevés volt a csapadék, szükség van a felülkezelésekre. A napokban lehullott 30 mm eső az utolsó pillanatban jött, de sokat segített a szójaállományokon.

Jelenleg az utolsó pillanatban vagyunk a felülkezelések elvégzéséhez. A megkésett gyomirtással a túlnőtt gyomok már nem irthatók kellő hatékonysággal. Nagyon fontos a jól beállított permetezőgép, a jól megválasztott szórófej, a permetlé koncentrációja és a permetezővíz keménysége is.

A gyomirtás okozta stressz hatását jól kiegyenlíthetjük különféle bio-stimulátorokkal és egy újonnan kifejlesztett, speciálisan a szója tápanyagigényét kielégítő *lombtrágyával* (PLANTAL-SZÓJA FF – 2 l/ha) A speciális szója lombtrágyával a kezelést a virágzás kezdetén és a hüvelykötődés kezdetén is javasolt felhasználni. Gomba- és atkaölő szerekkel jól keverhető.

A cikkben leírtakat figyelembe véve tudunk megfelelő beállottságú, tiszta szóját betakarítani.

A 2017 tavaszán elvetett szója 66 ezer ha. A termelők a tavalyi rekordtermés után újra bizalommal fordulnak a szójatermesztés felé. Fontos feladatunk, hogy átadjuk ismereteinket egymásnak, hiszen az elmúlt évek legfontosabb szójatermesztési tapasztalata az, hogy a termesztéstechnológiát meg kell, és meg is lehet tanulni.

⇄ 62 mm